

ni *AlcM*), i constant solament que és de forma plana i no gaire gran, començava per reproduir breument els articles publicats.

Ant. Thomas aixeca la llebre (1906, *Rom.* xxxv, 194-196): «Polemius Silvius [gallo-romà, S. VI] inscrit *tecco* dans sa liste de poissons, entre *pectunclus* (coquillage) et *coluda* (inconnu). Anthimus, *Epist. de observatione ciborum* (médecin, c. 520): “*tecones* (var. *teccones*, *teccuris*) dicuntur esse filii esocum” [“*esox*, *saumon*, Pline ---”] --- lim. *tecou* ‘saumoneau’ (E. Rolland, *Faune Pop.* III, 113, b-lim.); “*tecou*, *tacon*, jeune saumonneau, Vienne, Creuse” Littré; --- “sorte de petite truite --- rille, genre *salmone* --- environs d’Argenton, --- Berry” (Jaubert, *Gloss. du Centre*) ---. Il ne faut pas confondre avec le nom *tecou* ou *tacon*, celui de *tacaud*, ou *taco*, porté sur nos côtes de l’Atlantique par quelques variétés de gades, *Gadus minutus*, *Gadus luscus* ou *Gadus barbatus*».

En el mateix article Antoine Thomas ens cridava també l’atenció sobre una forma *tocan*, recollida per diversos compiladors, amb referència al Bearn i l’Alvèrnia. En efecte, Lespy-R. recullen «*toucaa*, *tocan*: saumonneau», amb cita de l’*Hist. de Bearn* del bearnès P. de Marca (c. 1650): «les petits somoneaux que l’on nomme *toquuas* sur les lieux». Però quant a l’Alvèrnia, Thomas creia que aquest nom *tocan* que hom hi atribueix «est sorti d’une faute d’impression pour *tacou*», car tant el naturalista francès Belon († 1564) com un autoritzat alvernès d’avui (F. Chambon), diuen que «les riverains de l’Allier disent *tacou*». Així es desfeia AThomas de l’escrúpol que el preocupava: «en Auvergne, la présence du son explosif *c* ne peut s’expliquer ---» [-KKÁ- hauria donat *ča*].

Quant a l’etimologia, Thomas «constate que Holder a recueilli le mot dans Polemius et l’a inscrit dans son *Altceltischer Sprachschatz* --- aussi un nom de potier *Tecco*, dans la région de Trèves», però dubta que això doni dret a donar-ho com d’origen cèltic «même en tenant compte que *esox* est lui-même un mot celtique. Quant à l’idée de Littré que l’on aurait affaire à un radical TAK- ‘pointe’, non pas celtique mais germanique, il faut y renoncer, puisque nous voyons que la forme la plus ancienne est *TECCO* et non pas *tacco*». Schuchardt (*ZRPh.* xxx, 732) s’hi declara d’acord en general però «calia pronunciar-se sobre la *a* de la forma més tardana *tacon*; pel germànic *TACCO no fóra difícil d’explicar; però tampoc la forma amb *e* no ens lliga amb el cèltic: junt amb el sign. [‘salmó jove’] s’enllaçaria bé amb l’it. (*at*)*tecchire* ‘prosperar’, ‘fer-se forts i grans’ (les criatures)». Per al tipus *toccanus es pregunta si hi ha metàtesi o contaminació de *TOK-KARE ‘tocar’.

Ni la metàtesi sembla possible (essent tònica la *ó*) ni la contaminació apareix natural; però hi ha algun camí per totes dues bandes. A base del diminutiu, *tacounet* > *toucanet* la metàtesi era viable (diminutiu natural puix que són peixets «joves», i *tacounet* es registra realment a la Nièvre);² i la influència del verb *tocar* ho consolidaria, i afavoriria la propagació de la forma no diminutiva; el pescador sent el peix quan

toca l’ormeig, i l’estira i pesca el tacó: espontàniament m’explica el Dr. S. Tió de StPolM (1964) que ellis anaven a pescar tacons i rasors, amb un llagut, enfora de la platja, fondejant un volantí, i estiraven quan sentien el picar del peix; i també espontàniament em diu que en deien, per a això, *anar a pescar a toquet*.

Bolelli (*It. Dial.* xviii, 67) s’adhereix a negar el valor dels indicis de celticitat, i també troba que no té consistència l’enllaç amb el germanisme *attecchire*. Ben cert tot, quant a l’escèpticisme, i res de segur tampoc quant a la negació; ni del cèltic, i ni tan sols del germànic: car si la variant TAKK- fos antiga ja no caldria «absolutement renoncer» (Thomas) a relacionar amb els mots germànics al·ludits a dalt; d’*attecchire* és clar que Schuchardt no pensa en el mot italià sinó en el seu ètimon germànic, que hom rastreja per la banda del longob. (o gòt.) *Þikki* (= angl. *thick*, al. *dick*, esc. ant. *Þykk*, proto-germ. *Þeky-*) ‘gros, gruixut, engreixat’ i verb *Þikkjan* ‘fer-se gros’ (cf. Gamillscheg, *Rom. Germ.* II, 168).

A desgrat de tots aquests «ignoramus» dels lingüistes crítics, M-Lübke (*REW*, 8608), Wartburg (*FEW* XIII, 148, 1965), declaren que *TECCO* és «gàllic», i el mateix vénen a fer Dottin (*La Langue Gauloise*, 291) i Whatmough³ (*Dial. Ancient Gaul*, I, 21; ed. 1970, p. 586). Dottin ho relaciona amb un ky. *techu* «se cacher»: vaguetat semàntica, i inseguretat per la banda britònica. Whatmough (tot citant treballs de Zaunick, *Festschrift Dornseiff*, 375-394 = *Arch. Phil.* x, 1953, 281; i Loewenthal, *W. u. S.* xi, 1928, 74) acumula bon nombre de noms i mots epigràfics gàllics i lepònctics, més o menys breus i assonants, de sentit incert (fora de *TINCA* nom de peix, ‘tenca’: peix i fonètica poc semblants).

El que més s’hi acostava és la inscripció *atecuambo ebo* d’un pot de la Gaufrezenca; i és allò que més es prestaria a elaboració, car Thurneysen (*ZeltPh.* xv, 381) i Weisgerber (*Spr. d. Festlandkelten*, 210; 267, cf. 58, el qual per cert s’absté de recollir *tecco*) n’han donat la interpretació com un mot nominal amb desinència *-bo* de datiu plural, seguit del pronom enclíctic *ebo*, també en datiu (=scr. *ebhiþ*, irl. ant. *ib* ‘a ells’): en rigor podríem doncs imaginar que *atecuambo ebo* significués ‘per als *atecuamb*’, i que fos un pot destinat a contenir-hi una cosa anomenada *atecuamb*: però això seria *teccones* ‘tacons’? Ja fóra llançar-se tant... tant...

Si almenys anéssim segurs en el terreny romànic: ¿hi ha o no diversitat etimològica (com deixa entendre Thomas) entre el fr. *tacaud*/*taco* gàdíd, i *TECCO*/*tacon* salmònid o belònid? El cat. *tacó* quin és d’ells? O qui sap si tant en terra francesa com catalana hi ha hagut variacions en tots dos sentits? Certament els salmònids són sobretot peixos fluvials; i els gàdids, marins; però certs salmònids van per certes costes marines i alguns tenen parentiu o semblança amb aquells. Més que més, quant als noms.

Paul Barbier (*Revue des Langues Romanes*, LXV, 1927, 49-51), que si és poc ferm i no gaire crític com a etimòleg o lingüista, almenys entén més en peixos que els altres citats, no veu clar (ni sembla creure) en